

Procedury stanowienia prawa pochodnego UE

- [Wprowadzenie](#)
- [Podsumowanie](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Państwa UE poddane ocenie*, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 14.05.2020 r.].
- Źródło: Grzegorz Janusz, *Procedury legislacyjne w Unii Europejskiej po traktacie lizbońskim*, dostępny w internecie: cejsh.icm.edu.pl [dostęp 12.03.2020 r.].

- Źródło: Alicja Deneka, *Między młotem a kowadłem. Prawo unijne kontra krajowe*, 12.04.2019 r., dostępny w internecie: prawo.gazetaprawna.pl [dostęp 12.03.2020 r.].
- Źródło: *Przestrzeganie prawa UE przez państwa członkowskie w 2018 r.*, 4.07.2019 r., dostępny w internecie: europedirect.um.warszawa.pl [dostęp 12.03.2020 r.].
- Źródło: (...), dostępny w internecie: europarl.europa.eu [dostęp 2.02.2020 r.].
- Źródło: CBOS, *15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Komunikat z badań 59/2019*, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 12.03.2020 r.].

Procedury stanowienia prawa pochodnego UE

Źródło: domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Repetitorium**”.

W tym materiale powtórzmy wiadomości z jednego z działów wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu procedur stanowienia prawa pochodnego UE oraz pracy z tekstami źródłowymi i multimediami. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Wskażesz najważniejsze etapy stanowienia prawa pochodnego UE.
- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących procedur stanowienia prawa pochodnego Unii Europejskiej.
- Scharakteryzujesz rolę traktatu lizbońskiego w ewolucji procedur stanowienia prawa pochodnego Unii Europejskiej.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Podsumowanie

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

Pamiętajcie, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł. Pamiętajcie również o tym, by wczytywać się w polecenia – czasem wiedza własna nie jest potrzebna, czasem tekst to tylko inspiracja, a innym razem należy połączyć wiedzę z interpretacją tekstu.

Procedury stanowienia prawa pochodnego UE

Procedury te mają na celu zwiększenie roli Parlamentu Europejskiego w stanowieniu prawa, choć nadal za główny organ ustawodawczy uważa się Radę UE. Od lat 80. XX w. funkcja opiniotwórcza parlamentu zwiększała się. W 1986 r. w Jednolitym akcie europejskim do funkcjonującej procedury konsultacji (obowiązującej od czasu traktatów rzymskich) dodano procedurę współpracy. Następny krok został uwzględniony w traktacie z Maastricht, w którym mowa jest o procedurze współdecydowania.

Procedury stanowienia prawa pochodnego przed traktatem lizbońskim (do grudnia 2007 r.)

Tworzenie prawa przez Radę UE

W niektórych przypadkach Rada UE mogła samodzielnie (bez udziału PE) stanowić [prawo pochodne](#). Dotyczyło to np. określania wspólnej taryfy celnej. W takim

przypadku Rada mogła zasięgnąć opinii PE.

Procedura konsultacji

Jest to najstarsza procedura legislacyjna Wspólnot Europejskich, wprowadzona już w traktatach rzymskich w 1957 r. Na jej podstawie Rada UE przed przyjęciem aktu zobowiązana była do obligatoryjnego zaciągnięcia opinii Parlamentu Europejskiego. Opinia ta nie była w żaden sposób wiążąca dla Rady UE. Na tej podstawie Parlament Europejski wyrażał opinie dotyczące aktów prawnych przygotowanych przez Komisję Europejską przed przekazaniem projektu do Rady UE.

Procedura współpracy instytucjonalnej (współdziałania)

Została wprowadzona przez Jednolity akt europejski w 1987 r. Umożliwiała wyrażenie sprzeciwu bezwzględną większością głosów Parlamentu Europejskiego wobec propozycji Komisji i stanowiska Rady w czasie drugiego czytania projektu aktu prawnego. Rada UE mogła jednak jednomyślnie odrzucić stanowisko PE. W 1999 r. procedura ta została zniesiona na mocy traktatu amsterdamskiego.

Procedura współdecydowania

Procedura ta została wprowadzona na mocy traktatu o Unii Europejskiej z 1992 r. Została zmodyfikowana przez podpisanie traktatu amsterdamskiego, w którym dodano nowe przepisy dotyczące trzeciego czytania projektu prawa, weta Parlamentu Europejskiego oraz Komitetu Pojednawczego.

Parlament Europejski, po uzyskaniu wspólnego stanowiska Rady UE dotyczącego projektu prawnego już zaopiniowanego przez PE, mógł odrzucić całkowicie projekt bezwzględną większością głosów (bez prawa Rady UE do przyjęcia ponownego projektu). W przypadku zgłoszenia poprawek przez PE oraz odrzucenia ich przez Radę, przewodniczący Rady zwoływał w porozumieniu z Przewodniczącym PE Komitet Pojednawczy, który składał się z przedstawicieli Rady oraz z przedstawicieli PE i miał na celu uzgodnienie wspólnego stanowiska. Musiało ono zostać przyjęte większością głosów przez przedstawicieli Rady oraz przedstawicieli PE. Następnie PE (bezwzględną większością głosów) oraz Rada (większością kwalifikowaną) mogły zatwierdzić wspólne stanowisko komitetu pojednawczego.

Procedura zgody

Została wprowadzona przez Jednolity akt europejski w 1987 r. Była stosowana w nielicznych przypadkach (np. przyjęcia nowego państwa do UE lub zawierania układu o stowarzyszeniu z państwem). Według niej Parlament Europejski może jedynie przyjąć bądź odrzucić projekt przedłożony mu przez Radę.

Uroczystość podpisania traktatu (13 grudnia 2007) (Portugalia, Lizbona)

Licencja: GNU Free Documentation License

Traktat lizboński wprowadza dwie nowe procedury (zwykłą i szczególną), które zastępują wszystkie wcześniejsze.

Procedury stanowienia prawa pochodnego według ustaleń traktatu lizbońskiego (od grudnia 2007 r.)

Zwykła procedura prawodawcza

Procedura ta, wprowadzona przez traktat lizboński, jest oparta na dotychczasowej procedurze współdecydowania. Podlegają jej [rozporządzenia](#), [dyrektywy](#) oraz [decyzje](#), które mają być przyjęte przez PE i Radę na wniosek Komisji.

Szczególna procedura prawodawcza

Przyjmuje się, że akty prawodawcze UE powinny być uchwalane zgodnie z omówioną powyżej zwykłą procedurą prawodawczą. Szczególna procedura prawodawcza może być stosowana jedynie w wyjątkowych przypadkach wyczerpująco opisanych w traktatach.

Procedura ta polega na przyjęciu rozporządzenia, dyrektywy lub decyzji przez PE z udziałem Rady UE lub przez Radę UE z udziałem PE. W odróżnieniu od zwykłej procedury prawodawczej, w której akt taki jest przyjmowany wspólnie, według zasad specjalnej procedury ma on być uchwalany tylko przez jeden z wymienionych organów przy zróżnicowanym udziale drugiego z nich (w postaci zgody bądź konsultacji).

Słownik

rozporządzenie

akt prawny o najszerszym zasięgu; rozporządzenie ma zasięg ogólny, wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich

dyrektywa

akt prawa pochodnego Unii Europejskiej, którego mocą prawodawcy państw członkowskich Unii zostają zobowiązani do wprowadzenia (transpozycji) określonych regulacji prawnych, służących do osiągnięcia wskazanego w dyrektywie celu

decyzja

jeden z aktów prawnych wydawanych przez instytucje Unii Europejskiej (Radę, Komisję i Parlament Europejski); akt stosowania prawa wspólnotowego o charakterze indywidualnym

prawo pochodne

prawo tworzone przez instytucje Unii na podstawie prawa pierwotnego

większość bezwzględna

większość osiągnięta, gdy podczas głosowania liczba głosów za wnioskiem jest większa od sumy głosów przeciw i wstrzymujących się

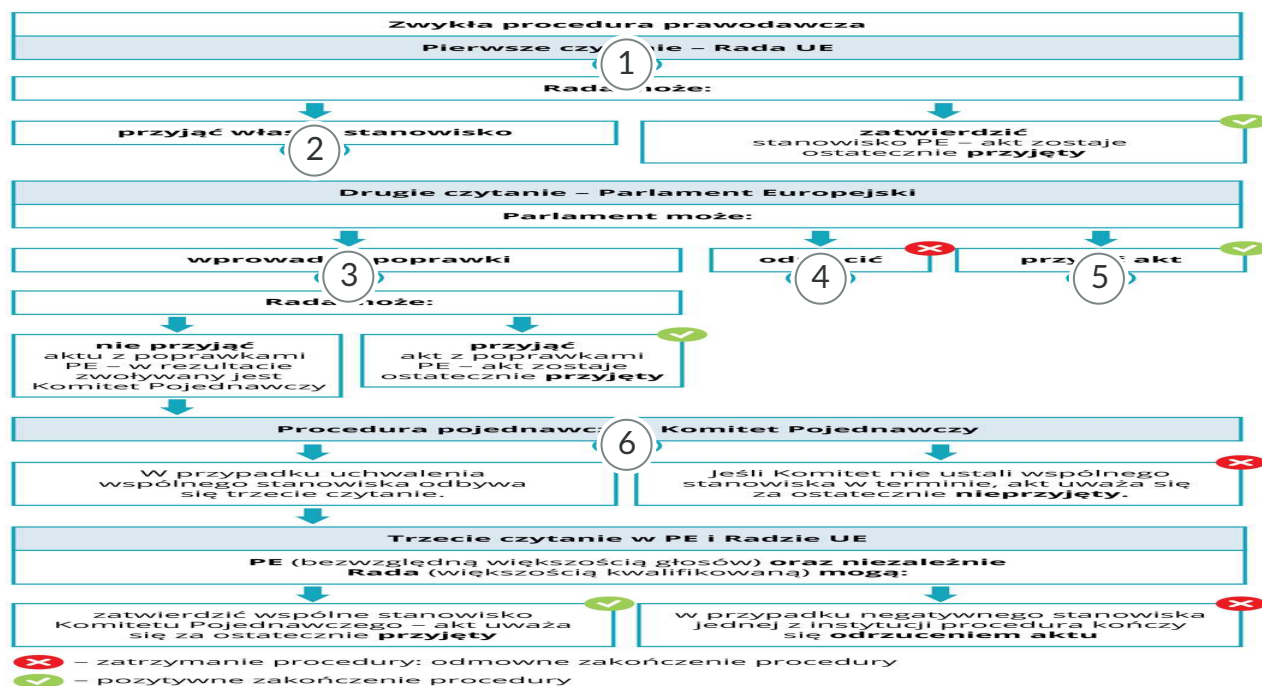
większość kwalifikowana

większość głosów przekraczająca połowę, niezbędna do podjęcia uchwały przez dane zgromadzenie, wyrażona procentem lub ułamkiem

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się z procedurą prawodawczą Unii Europejskiej. Wskaż, czym różni się od procedury, z jaką mamy do czynienia w Polsce.

1

Komisja Europejska przekazuje projekt aktu prawnego do PE i Rady UE. PE w pierwszym czytaniu uchwała swoje stanowisko i przekazuje je do Rady Unii Europejskiej.

2

Nie przyjmuje tym samym stanowiska PE i przekazuje je do KE. Następnie Komisja informuje PE o swoim stanowisku wobec Rady, a projekt wraz ze stanowiskami Rady i Komisji trafia do PE, gdzie odbywa się drugie czytanie.

3

Wprowadza poprawki do aktu zaakceptowanego przez Radę. Trafiają one wówczas do Rady i Komisji, która je opiniuje. W przypadku pozytywnej opinii Komisji co do poprawek PE - większością kwalifikowaną głosów, bądź w przypadku negatywnej opinii - jednomyślnie.

4

Odrzucenie stanowiska Rady większością głosów – akt uważa się wówczas za nieprzyjęty.

5

Przyjęcie aktu zgodnego ze stanowiskiem Rady bądź niepodjęcie żadnych kroków – akt zostaje ostatecznie przyjęty.

6

Składa się z przedstawicieli Rady (bądź ich członków) oraz Parlamentu Europejskiego, w jego pracach uczestniczy również Komisja. Ma na celu uzgodnienie wspólnego stanowiska Rady UE i PE. Musi ono zostać przyjęte większością kwalifikowaną głosów przez przedstawicieli Rady oraz większością głosów przez przedstawicieli PE.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 1-2.

“(...)

W 7. kadencji 85% aktów uzgodniono w pierwszym czytaniu (415 z 488 złożonych), w porównaniu do 72% w 6. kadencji (2004-2009) oraz 29% w 5. kadencji (w latach 1999-2004).

Średni czas, jaki upłynął od przedstawienia wniosku przez Komisję Europejską do podpisania aktu przyjętego w pierwszym czytaniu, wyniósł w 7. kadencji 17 miesięcy, 16 miesięcy w 6. kadencji i 11 miesięcy w 5. kadencji.

Źródło: (...), dostępny w internecie: europarl.europa.eu [dostęp 2.02.2020 r.].

Ćwiczenie 1

Zastanów się, jakie pozytywne i negatywne czynniki mogą mieć wpływ na to, że wydłużeniu ulega średni czas między przedstawieniem wniosku przez Komisję Europejską a podpisaniem aktu przyjętego w pierwszym czytaniu.

Ćwiczenie 2

Rozstrzygnij, czy procedura prawodawcza Unii Europejskiej jest przystosowana do dynamicznego reagowania na zmiany na arenie międzynarodowej. Uzasadnij swoje zdanie.

Rozstrzygnięcie:

tak

Uzasadnienie:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Uporządkuj procedury stanowienia prawa pochodnego Unii Europejskiej na te przed traktatem lizbońskim i po nim.

przed traktatem lizbońskim

zwykła procedura prawodawcza

tworzenie prawa przez Radę UE

szczególna procedura
prawodawcza

procedura zgody

procedura konsultacji

procedura współpracy
instytucjonalnej

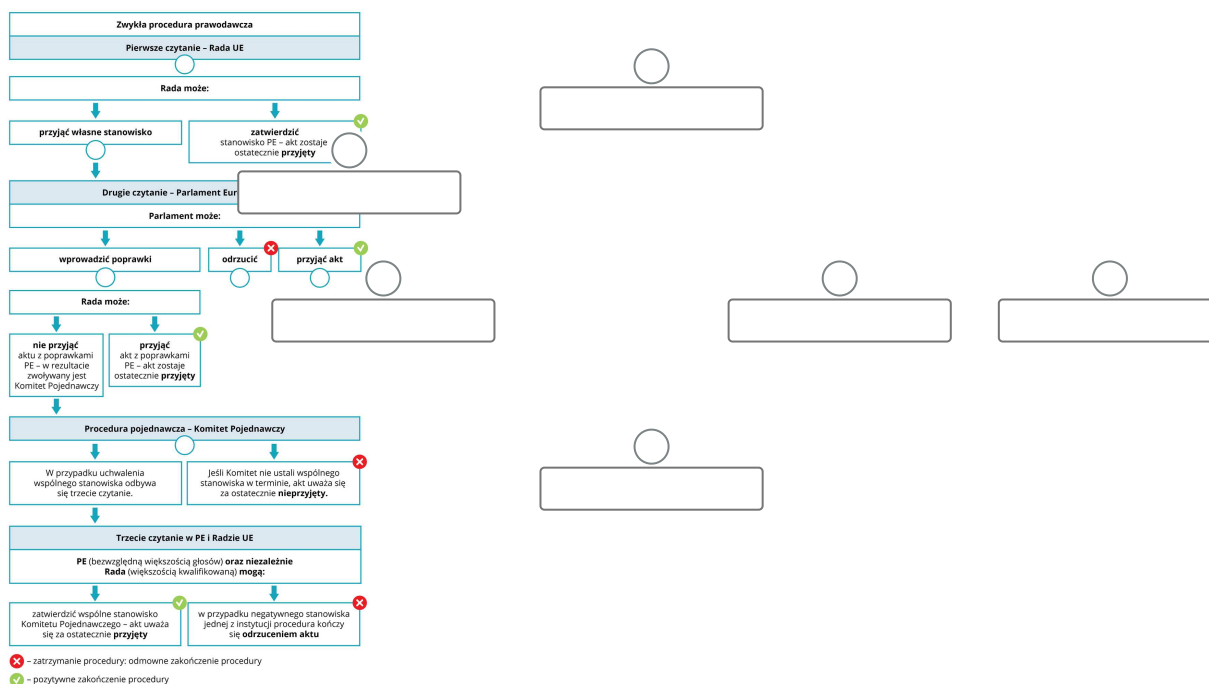
procedura współdecydowania

po traktacie lizbońskim

Ćwiczenie 2

Uzupełnij schemat.

Odrzucenie stanowiska Rady większością głosów – akt uważa się wówczas za nieprzyjęty.

Przyjęcie aktu zgodnego ze stanowiskiem Rady bądź niepodejmowanie żadnych kroków – akt zostaje ostatecznie przyjęty.

Komisja Europejska przekazuje projekt aktu prawnego do PE i Rady UE. PE w pierwszym czytania uchwała swoje stanowisko i przekazuje je do Rady Unii Europejskiej.

Nie przyjmuje tym samym stanowiska PE i przekazuje je do PE. Następnie Komisja informuje PE o swoim stanowisku wobec Rady, a projekt wraz z stanowiskami Rady i Komisji trafi a do PE, gdzie odbywa się drugie czytanie.

Składa się z przedstawicieli Rady (bądź ich członków) oraz Parlamentu Europejskiego, w jego pracach uczestniczy również Komisja. Ma na celu uzgodnienie wspólnego stanowiska Rady UE i PE. Musi ono zostać przyjęte większością kwalifikowaną głosów przez przedstawicieli Rady oraz większością głosów przez przedstawicieli PE.

Wprowadza poprawki do aktu zaakceptowanego przez Radę. Trafia one wówczas do Rady i Komisji, która je opiniuje. W przypadku pozytywnej opinii Komisji co do poprawek PE (większością kwalifikowaną głosów) bądź w przypadku negatywnej opinii (jednomyślnie).

Ćwiczenie 3

Spośród podanych aktów prawnych zaznacz te, które są przykładami aktów prawa pochodnego Unii Europejskiej.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw konsumentów

Traktat nicejski o zmianie traktatu o Unii Europejskiej

Opinia UE pakiet środków „czyste powietrze dla Europy”

Traktat o Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali

Jednolity akt europejski

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych reguł przywozu

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“(…)

Procedura współdecyzji pojawiła się w 1992 r., a w 1999 r. poszerzyła swój zakres. (...) To główna metoda przyjmowania unijnych aktów. Ma zastosowanie do ok. 85 obszarów polityki.

Źródło: (...), dostępny w internecie: europarl.europa.eu [dostęp 2.02.2020 r.].

Podaj nazwę procedury legislacyjnej Unii Europejskiej, która została opisana w tekście.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ ***Przestrzeganie prawa UE przez państwa członkowskie w 2018 r.*** ”

Aby przedsiębiorstwa i obywatele mogli czerpać korzyści z prawa UE, państwa członkowskie muszą transponować europejskie dyrektywy do krajowych porządków prawnych w określonych terminach. W 2018 r. liczba nowych postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego związanym z opóźnieniami w transpozycji gwałtownie spadła o jedną czwartą (z 558 spraw w 2017 r. do 419 w 2018 r.).

Źródło: *Przestrzeganie prawa UE przez państwa członkowskie w 2018 r.*, 4.07.2019 r., dostępny w internecie: europedirect.um.warszawa.pl [dostęp 12.03.2020 r.].

Wyjaśnij, na czym polega transpozycja w kontekście cytowanego tekstu.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

((Alicja Deneka

Między młotem a kowadłem. Prawo unijne kontra krajowe

Europejski nakaz aresztowania (ENA) istnieje w polskim porządku prawnym od momentu przystąpienia kraju do Unii Europejskiej, tj. od maja 2004 roku.

W 2005 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 607t § 1 kodeksu postępowania karnego, który zezwala na przekazanie obywatela polskiego do państwa członkowskiego UE w ramach ENA, był niezgodny z art. 55 (1) Konstytucji RP. Zgodnie z naszą konstytucją ekstradycja obywatela polskiego była zakazana.

Sprzeczność między prawem unijnym a krajowym została rozwiązana przez zmianę przepisu w Konstytucji. W 2006 Parlament uchwalił zmiany. Od tego momentu ekstradycja obywatela polskiego jest dozwolona, o ile wynika to z umów międzynarodowych.

Źródło: Alicja Deneka, *Między młotem a kowadłem. Prawo unijne kontra krajowe*, 12.04.2019 r., dostępny w internecie: prawo.gazetaprawna.pl [dostęp 12.03.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy cytowany fragment świadczy o pierwszeństwie prawa unijnego nad Konstytucją RP. Uzasadnij swój wybór.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tabelą i wykonaj ćwiczenie.

Jakie są minusy członkostwa Polski w UE?

Najczęstsze odpowiedzi	II 2014	III 2019
Nadmiernie ograniczona suwerenność, ingerencja w sprawy Polski, rządy Brukseli, presja unijna	8,00%	23,00%
Konieczność dostosowania prawa polskiego do prawa unijnego, prawo unijne jest ponad prawem polskim	6,00%	6,00%
Brak równości Polski z innymi krajami unijnymi, dominacja Niemiec i Francji, słaba pozycja Polski w UE	2,00%	5,00%
Zastrzeżenia do przepisów prawa unijnego, biurokracja: nadmierne regulacje prawne, drobiazgowość przepisów	12,00%	4,00%
Nagonka na Polskę, złe traktowanie Polski – ogólnie	0,00%	1,00%
Reforma wymiaru sprawiedliwości – spór Polski z UE	0,00%	1,00%

Najczęstsze odpowiedzi	II 2014	III 2019
Zaostrzenie przepisów dotyczących ochrony środowiska, zbyt duże wymogi w tym zakresie	1,00%	0,00%

Źródło: CBOS, *15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Komunikat z badań 59/2019*, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 12.03.2020 r.].

Wyjaśnij, jaka tendencja występowała wśród respondentów w kwestii nadrzędności prawa unijnego względem prawa polskiego w latach 2014–2019. Swoją wypowiedź poprzyj danymi z tabeli.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Grzegorz Janusz

Procedury legislacyjne w Unii Europejskiej po traktacie lizbońskim

Najstarszą procedurą była tradycyjna procedura konsultacyjna (...). W procedurze tej Rada przyjmowała akt na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim. W procedurze tej Rada mogła przyjąć akt nawet wbrew stanowisku PE, aczkolwiek wymagało to jednomyślności w łonie Rady. (...) Ta procedura najpowszechniej stosowana była w początkach działania Wspólnot i stopniowo traciła na znaczeniu. Większość przepisów TWE odnoszących się do procedury konsultacji została w wyniku wejścia w życie 1 lipca 1987 r. Jednolitego aktu europejskiego (JAE) (...) zastąpiona procedurą współpracy. (...)

W określonych decyzjach Parlament Europejski dla przyjęcia aktu prawnego musiał wyrazić jednoznaczną zgodę. Braku tej zgody nie mogła zastąpić nawet jednomyślność Rady.

Źródło: Grzegorz Janusz, *Procedury legislacyjne w Unii Europejskiej po traktacie lizbońskim*, dostępny w internecie: cejsh.icm.edu.pl [dostęp 12.03.2020 r.].

Wyjaśnij, jak zmiana procedury konsultacji na procedurę współpracy wpłynęła na pozycję Parlamentu Europejskiego w procedurze legislacyjnej Unii Europejskiej.

Dla nauczyciela

Autorka: Dorota Czarny

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Procedury stanowienia prawa pochodnego UE

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

6) wyjaśnia zależności między prawem unijnym i krajowym; przedstawia formy prawa wtórnego Unii Europejskiej i ich miejsce w porządku prawnym Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wskazuje najważniejsze etapy stanowienia prawa pochodnego UE;
- analizuje typy poleceń do ćwiczeń dotyczących procedur stanowienia prawa pochodnego Unii Europejskiej;
- charakteryzuje rolę traktatu lizbońskiego w ewolucji procedur stanowienia prawa pochodnego Unii Europejskiej;
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;

- mapa mentalna;
- poprawiamy swoje prace;
- analiza tekstu źródłowego;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- flipcharty i markery.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Uczniowie mają za zadanie zapoznać się z informacjami zawartymi w e-materiale.

Faza wstępna

1. Nauczyciel przedstawia temat i cele lekcji.
2. Uczniowie mają się zastanowić i powiedzieć, jakie organy stanowią prawo w Unii Europejskiej.
3. Uczniowie biorą udział w rozmowie wprowadzającej szczegółowo w przedstawiony temat lekcji.

Faza realizacyjna

1. Prowadzący poleca, aby klasa podzieliła się na grupy 4- lub 5-osobowe, każda ma wybrać osobę koordynującą jej działania. Zespoły otrzymują arkusze i markery, po czym na podstawie materiału zawartego w sekcji „Podsumowanie” przygotowują mapę mentalną. Do każdego zagadnienia – punktu muszą ułożyć pytanie.
2. Po wyznaczonym czasie grupy wymieniają się arkuszami i samodzielnie odpowiadają na pytania – nie wolno korzystać z e-materiałów ani innych dostępnych źródeł.
3. W kolejnym kroku grupy ponownie wymieniają się arkuszami (plakat nie może wrócić do grupy układającej pytania jako grupy eksperckiej, która sprawdzi poprawność udzielonych

odpowiedzi). Sprawdzający zaznaczają np. gwiazdkami te odpowiedzi, które są poprawne, a znakiem zapytania te, które uważają za wymagające poprawienia, następnie omawiają swoje uwagi z autorami, którzy mogą podjąć decyzję o uwzględnieniu poprawek. Sprawdzający ponownie czytają tę samą pracę, zaznaczając błędy ortograficzne, gramatyczne i stylistyczne, a także sugerując ostatecznie poprawki. Nauczyciel jest koordynatorem działań i w razie potrzeby wyjaśnia uczniowskie wątpliwości.

4. Po sprawdzeniu poprawności odpowiedzi plakaty zawieszane są w widocznym miejscu.

5. Uczniowie dobierają się w pary, analizują schemat interaktywny i odpowiadają na pytania z ćwiczeń 1 i 2. W kolejnym kroku łączą się w czwórki i porównują swoje odpowiedzi. Wybrane lub chętne osoby na forum klasy czytają wspólnie ustaloną przez grupę odpowiedź. Jeśli jest to konieczne, nauczyciel naprowadza lub koryguje wypowiedzi uczniów.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel poleca, aby jako podsumowanie lekcji uczniowie wykonali wskazane przez niego ćwiczenia w e-materiale, następnie wspólnie omawiane są ich odpowiedzi.
2. Osoby angażujące się w czasie lekcji lub aktywnie biorące udział w pracy grupy zostają ocenione.

Praca domowa:

Napisz w zeszycie trzy pytania, jakie mogłyby się znaleźć na kartkówce lub sprawdzianie z dzisiejszej lekcji.

Wykonaj samodzielnie pozostałe ćwiczenia w e-materiale.

Materiały pomocnicze:

Alicja Deneka, *Między młotem a kowadłem. Prawo unijne kontra krajowe*,
prawo.gazetaprawna.pl.

K. Gruba, *Przestrzeganie prawa UE przez państwa członkowskie w 2018 r.*,
europedirect.um.warszawa.pl.

Grzegorz Janusz, *Procedury legislacyjne w Unii Europejskiej po traktacie lizbońskim*,
cejsh.icm.edu.pl.

CBOS, *15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej*. Komunikat z badań 59/2019, cbos.pl.

Słownik myśli społeczno-politycznej, praca zbiorowa, Wydawnictwo Szkolne PWN,
Warszawa 2007.

Zwykła procedura ustawodawcza, europarl.europa.eu.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Schemat można wykorzystać do przeprowadzenia lekcji odwróconej.